

З екологічної точки зору сталий розвиток має забезпечувати цілісність і життєздатність біологічних і фізичних природних систем, перш за все тих, від яких залежить глобальна стабільність всієї біосфери. Основну увагу слід приділяти здатності підприємства до змін і самовідновлення.

Отже, поступальний, збалансований, сталий розвиток необхідно розглядати з точки зору ефективності реалізації організаційно-економічного механізму його забезпечення, а також комплексу функціональних сфер діяльності підприємства: ринку, суспільства, економіки та навколишнього середовища як об'єктів обліку і аналізу.

Висновки та перспективи подальших досліджень. Узагальнюючи наведений матеріал варто відмітити, що сучасні підходи до розвитку підприємства різнобічні та вимагають наукового обґрунтування. Зокрема, потребують удосконалення інструменти, що застосовуються в реалізації програм концептуалізації розвитку суб'єктів господарювання за обліково-аналітичною спрямованістю.

Концептуальні засади ефективного управління розвитком підприємств своїм методологічним змістом спрямовані на забезпечення його активізації, а відтак, обумовлюються креативністю менеджменту – здатністю впроваджувати інноваційність в діяльності, забезпечувати інтенсивність трансформаційних перетворень, для чого суб'єкт управління повинен вмотивувати працівників, підвищувати їх та власну кваліфікацію, що є ключовим положенням ефективно організації всього процесу прийняття якісних рішень.

Джерела та література

1. Дроздов И. Н. Управление развитием организации: учеб. пособие. Владивосток: ПИППККГС, 2001. 110 с.
2. Бардаш С. В., Костенко О. М., Краєвський В. М. Економічна синталітика: філософський дискурс становлення та розвитку: монографія/за заг. ред. С. В. Бардаша. Київ: ЦП Компрінт, 2017. 225 с.
3. Інформаційна система управління сільськогосподарським підприємством: аналітичні індикатори формування і результативності: монографія/Т. Г. Камінська, В. М. Краєвський, О. М. Костенко, І. В. Охріменко, В. К. Савчук; за заг. ред. В. К. Савчука. Київ: Вік принт, 2016. 270 с.
4. Савчук В. К., Костенко О. М., Краєвський В. М. Інформаційно-аналітичний процес: праксеологічний підхід: монографія/за заг. ред. В. К. Савчука. Київ: Вік Принт, 2013. 204 с.
5. Краєвський В. М. Облік аграрного потенціалу національного багатства. Київ: Вік Принт, 2015. 440 с.
6. Краєвський В. М. Облікові системи: еволюція та вектор розвитку. Київ: Аграр Медіа Груп, 2012. 192 с.
7. Костенко О. М. Обліково-інформаційне забезпечення управління функціонуванням сільськогосподарських підприємств: монографія. Київ: Вік принт, 2017. 350 с.
8. Раєвнева О. В. Управління розвитком підприємства: методологія, механізми, моделі: монографія. Харків, 2006. 496 с.
9. Стратегічні пріоритети розвитку аграрних формувань: аналітико-прогнозні тренди: кол. моногр./Л. Р. Воляк, О. М. Костенко, В. М. Краєвський та ін.; за заг. ред. В. К. Савчука. Київ: ЦП Компрінт, 2018. 350 с.
10. Управління ефективністю сільськогосподарського виробництва: інформаційно-аналітичний аспект: монографія/В. К. Савчук, О. М. Костенко, Ю. В. Мискін, В. М. Краєвський; за заг. ред. В. К. Савчука. Київ: Вік Принт, 2013. 470 с.

Куманова П. – магістрант
 Науковий керівник: к. е. н., доц.
 Г. Кошельок
 Одеський національний економічний
 університет, м. Одеса, Україна

Сутність та особливості управління інноваційними процесами на підприємстві

Актуальність проблеми впровадження інноваційної діяльності у модель розвитку підприємств зумовлена стрімким зростанням впливу науки та нової техніки на розвиток світової

економіки. Особливістю інноваційного типу розвитку є перенесення акценту на застосування принципово нових прогресивних технологій, випуск високотехнологічної продукції, оперативні управлінські рішення у напрямі інноваційної діяльності, пов'язані як з мікро-, так і з макроекономічними процесами. Здатність до постійних інновацій є однією з основних умов успіху підприємства в конкурентній боротьбі. Що стосується вітчизняних умов господарювання, то можна спостерігати зростаюче науково-технічне та технологічне відставання від індустріально розвинених країн, проте не слід заперечувати про наявність достатнього наукового та технічного потенціалу для подальшого прогресу. Один із основних недоліків у розвитку інноваційної сфери підприємств полягає у відсутності ефективної методики управління зазначеними процесами, яка враховувала б національні особливості та забезпечувала ефективний розвиток інноваційного потенціалу підприємства. Саме тому підприємства України, які прагнуть стабільно, ефективно та безперервно здійснювати власну діяльність за сучасних ринкових умов повинні розуміти, що інновації є обов'язковим елементом та основною рушійною силою для розвитку.

Питанням управління інноваційною діяльністю займалися багато вітчизняних і зарубіжних вчених та науковців, зокрема: І. Т. Балабанов [1], Г. Д. Ковальов [2], Б. Твісс [3], А.В. Тичинський [4], А. І. Орлов та Л. А. Орлова [5], І. І. Глущенко [6], М. А. Віленський, Л. М. Гатовський, А. С. Консон, З. П. Коровіна, С. М. Ямпольський та ін. Вони надають безліч визначень поняття інноваційного менеджменту, серед яких можна виділити два найбільш повні. Г. Д. Ковальов визначає інноваційний менеджмент як систему управління економічним розвитком, яка охоплює не тільки економіко-технічні проблеми, а й проблеми світогляду, бо світова тенденція полягає в радикальних змінах, пов'язаних з глобальним вибухом новацій [2, 77]. І. Т. Балабанов вважає, що інноваційний менеджмент вивчає природу інновацій, інноваційного процесу, інноваційної діяльності і механізм управління цими процесами, виходячи з того, що інновації торкаються всіх сфер людської діяльності та впливають на господарський процес [1, 85–88].

Отже, можна сказати, що інноваційний менеджмент – це сукупність визначених організаційно-економічних методів та форм управління усіма стадіями і видами інноваційних процесів на підприємствах з максимальною ефективністю.

Основна мета інноваційного менеджменту полягає у забезпеченні найбільш ефективних шляхів реалізації інноваційної стратегії організації на окремих етапах її розвитку. У процесі досягнення зазначеної мети механізми управління інноваційними процесами спрямовані на вирішення таких важливих та взаємопов'язаних задач, як забезпечення: високих темпів економічного розвитку підприємства та його рівня конкурентоспроможності за рахунок проведення ефективної інноваційної діяльності; фінансової стійкості і платоспроможності підприємства при проведенні інноваційної діяльності; прискорення реалізації інноваційних проектів; максимізації доходів від інноваційної діяльності; мінімізації ризиків при комерціалізації нововведень [4, 214–216].

Інноваційна політика, що проводиться на підприємстві, повинна забезпечувати реалізацію його стратегічних цілей із урахуванням наявних та потенційних ресурсів і ситуації на ринку; забезпечувати неперервність та комплексність, тобто охоплювати як зовнішні, так і внутрішні елементи, інноваційної діяльності; бути нерозривно пов'язаною із досягненнями науково-технічного прогресу [5, 17]. Вона є частиною загальної політики фірми, яка регламентує взаємодію науково-технічної, виробничої та економічної діяльності за умов реалізації нововведень.

Управління інноваційною діяльністю охоплює стратегічні та оперативні аспекти і повинне, з одного боку, бути націленим на створення або залучення інновацій, завдяки яким можна досягнути збереження та зміцнення ринкових позицій підприємства у довгостроковій перспективі, а з іншого – на систематичну та цілеспрямовану діяльність з удосконалення існуючих на підприємстві технологій, прийомів й способів виконання роботи, завдяки яким продовжується життєвий цикл інновацій.

Стратегічне управління інноваційною діяльністю спрямоване на реалізацію, перш за все, масштабних інноваційних проектів та визначає основні напрями інноваційної та виробничої діяльності підприємства у сфері розробки та запровадження нових видів продукції, залучення у

виробничу діяльність нових ресурсів і технологій, освоєння нових методів організації виробництва. Задля реалізації визначених завдань необхідним є розробка планів та програм інноваційної діяльності; здійснення обґрунтування проектів зі створення нових продуктів; розробка ефективних організаційних форм управління; керування ресурсним забезпеченням інноваційних проектів та програм [6, 134]. При складанні планів та програм інноваційної діяльності враховуються як зовнішні, так і внутрішні чинники. Зокрема, до зовнішніх належать економічні, науково-технологічні, демографічні, екологічні чинники, та рівень конкуренції у галузі. Найвизначнішим внутрішнім чинником є реальна можливість підприємства інвестування у інноваційні проекти, оскільки їх реалізація передбачає значний обсяг інвестицій, що пов'язані зі зміною техніко-технологічної бази.

Оперативне управління інноваційною діяльністю підприємства включає в себе складання календарних планів-графіків виконання робіт та контроль за їх виконанням; вивчення економічних, організаційно-управлінських, соціально-психологічних факторів, які чинять вплив на здатність організації проводити інноваційну діяльність; розроблення ефективних форм організації інноваційної діяльності. Воно передбачає розробку системи стимулювання задля заохочення ініціативи та прийнятті участі в інноваційних змінах, обговоренні проблем, які виникають у процесі запровадження нововведень тощо [6, 205]. Ефективна система стимулювання інноваційної діяльності забезпечує зміну у напрямі системи мотивації персоналу: від звичайної соціалізації та прагненні задовольнити матеріальні процеси – до реалізації власних здібностей та ідей завдяки прийняттю участі та успішного запровадження у життя проекту. Зростання потенціалу розвитку підприємства та створення нових інноваційних можливостей великою мірою залежить від активної діяльності працівників та участі у генеруванні ідей, які діють на основі розуміння можливостей перспективних зрушень для фірми, а не лише під тиском вищої ланки управління.

Формування ефективних організаційних форм управління інноваційною діяльністю призводить до підвищення рівня чутливості підприємства до ринкових змін та його здатності адаптуватися до них. Такі структурні утворення можуть бути вбудовані у сталу структуру і бути центрами ініціювання постійних змін, вони можуть бути створені у формі внутрішнього підприємництва або як організаційні штаби. Вибір організаційних форм реалізації інновацій залежить від ступеня ринкової мінливості: за умов сильної мінливості використовуються адаптивні структури (проектна та матрична), а за слабкої – спецпідрозділи, які розробляють інноваційні проекти, або штаби, коли настає стадія їх реалізації [7, 96].

Таким чином, управління інноваційною діяльністю є обов'язковою невіддільною частиною виробничо-господарської діяльності підприємств, яка є своєрідним імпульсом до розвитку, використовуючи нові підходи у вирішенні постійних виробничих завдань. Ефективне, ґрунтовне та оптимальне об'єднання виробничої та інноваційної діяльності відкриває багато можливостей не тільки для постійного вдосконалення виробничого процесу та продукції, а також для виявлення нових перспективних напрямків та форм бізнесу, та диверсифікації діяльності задля задоволення постійно виникаючих нових потреб суспільства.

Джерела та література

1. Балабанов И. Т. Инновационный менеджмент. Санкт-Петербург: Питер, 2000. 208 с.
2. Ковалев Г. Д. Основы инновационного менеджмента: учеб. для вузов/под ред. проф. В. А. Швандара. Москва: ЮНИТИДАНА, 1999. 208 с.
3. Твісс Б. Управління науково-технічними нововведеннями/скор. пер. з англ. А. Г. Медведєва. Москва: Економіка, 1998. 147 с.
4. Тичинський А. В. Управління інноваційною діяльністю компаній: сучасні підходи, алгоритми, досвід. Таганрог: ТРТУ, 2006. 569 с.
5. Орлов А. І., Орлова Л. А. Сучасні підходи до управління інноваціями та інвестиціями. *Економіка XXI століття*. 2002. № 12. С. 3–26.
6. Глущенко І. І. Стратегічне управління інноваційною діяльністю. Київ: ТОО НЦП «Крила», 2006. 356 с.
7. Семенова В. Г. Економіка та організація інноваційно-інвестиційного розвитку підприємства: навч. посіб. Обухів: Друкарня ФОП Гуляєва, 2017. 185 с.